

EERST EEN HUIS, DAN DE REST

Door **Yvonne Vast** Fotografie **Kevin Bekkering**

Woonruimte als beginpunt in plaats van als einddoel, dat is hoe Housing First zich onderscheidt van andere hulpverlening aan dak- en thuislozen. Ondanks belemmeringen door een groeiend woningtekort in Nederland, leidt het Housing First programma tot succesvolle huisvesting. Trajectbegeleiders spelen hierin een cruciale rol, zoals Niels Barkhuis (30), die na aanmelding van een cliënt in beeld komt.

‘Vanaf 18 jaar kan iemand aangemeld worden bij LIMOR. Iemand kan zichzelf aanmelden of anders via zijn netwerk of gemeentelijke instanties, een WIJ-team of justitie. Daarnaast komen we met veel partijen uit de stad Groningen regelmatig samen in een groot hulpverlenersoverleg om zo de doelgroep in beeld te krijgen, en wie er hulp wilt.’
Cliënten hoeven niet eerst clean of schuldenvrij te zijn. ‘Het overgrote deel van onze cliënten is verslaafd of heeft last van onverwerkte traumatische gebeurtenissen in hun leven. Als iemand openstaat voor behandeling, verwijzen wij deze door naar een gespecialiseerde behandelaar.
Iemand krijgt eerst een huis onder drie voorwaarden: het betalen van de huur, geen overlast veroorzaken en het accepteren/toelaten van begeleiding. Daarna blijven wij als trajectbegeleiders in beeld: we onderhouden contact, monitoren hoe het zelfstandig wonen gaat en zijn 24/7 telefonisch bereikbaar. Mocht er iets spelen, dan kunnen ze altijd bellen.’

Overgewaaid concept

‘Het is een overgewaaid concept: het originele model komt uit New York. Een psychiater zag mensen telkens terugkomen met dezelfde problematiek. Hij besloot de straat op te gaan met de vraag: “Waar heb je behoefte aan?” Men antwoordde: “Ik wil gewoon een huisje, een plek waar ik veilig ben en me terug kan trekken”. Dit Housing First-concept bleek erg succesvol en is komen overwaaien naar Europa. In Nederland zitten we inmiddels voor jongeren in Groningen, Friesland, Overijssel, Zuid-Holland en in Den Haag.’

Nood aan woningen

Housing First wordt geraakt door de huidige woningnood. ‘In 2020 was het aannemelijk dat je binnen drie tot vier maanden een woning vond, inmiddels is zes maanden soms zelfs ontoereikend.’ Voor snellere huisvesting werd met succes een pilot opgezet met woningbouwverenigingen. ‘Bij een Housing First-traject geven wij deze vraag door aan

de woningbouw, waarna de woningbouw actief op zoek gaat naar een woning vóórdat deze op Woningnet komt. Vervolgens krijgt LIMOR een seintje wanneer een (mogelijk) geschikte woning is gevonden. En nog steeds is het dan niet binnen een paar weken geregeld hoor. Daarnaast wordt er kritisch gekeken waar iemand een huis aangeboden krijgt.’
Housing First-trajecten lopen niet alleen in de stad, maar ook in ommeland, zodat iemand in zijn eigen vertrouwde omgeving huisvesting kan krijgen.

Elk traject is anders

Een Housing First-traject succesvol met iemand doorlopen betekent voor ieder individu iets anders. ‘Zo heb ik een man ontmoet die jarenlang op straat had rondgezworven. Het ging zo goed - het onderhoud van de woning, contact met begeleiding, betalen van de huur - dat hij na een jaar de woning op zijn eigen naam kreeg.’
Voor een ander leidt het tot verslavingsvrij leven: ‘Er was een man voor wiens leven wij vreesden, omdat hij zoveel dronk. Het zelfstandig wonen ging niet goed en leidde tot uitzetting. Måár het leidde er ook toe dat hij openstond voor hulp, waardoor hij nu woont op een beschermd wonen locatie en clean is! Dit bewijst hoeveel veerkracht mensen hebben.’
Niet elk traject leidt ertoe dat iemand zelfstandig in een huis blijft wonen. ‘Mensen hebben vaak jarenlang op straat geleefd. Een woning kan benauwd aanvoelen of het lukt niet de woning te onderhouden. Of er zijn te veel regels en verantwoordelijkheden aan verbonden.’ Een oplossing kan dan een alternatieve woonvorm zijn, zoals een caravan.
‘Na vier jaar proef wonen in een huis bleek dit gewoon veel passender voor een cliënt.’
En dan is er nog de enkeling die geen hulp wil. ‘Zo maakte ik eens een praatje met een dakloze man die voor de supermarkt zat. Hij leefde op straat, maar gaf aan dat het goed is zo, dat het enige wat hij wilde een ID-kaart is.’

Het werkt

Niels is blij met de aandacht voor het Housing First-programma. ‘Het is goed dat dit zichtbaar wordt, omdat het werkt. Het is in hulpverlenersland in toenemende mate bekend, daarbuiten weinig. En er wordt soms snel geoordeeld: hoe kan het nou dat deze persoon op straat gelaten wordt? Maar er zit zoveel meer achter. Of er wel een woning is of de persoon wel hulp wil ontvangen, want deze keus is volledig vrijwillig.’
De drempel om hulp te ontvangen kan hoog zijn. ‘Het idee

kan leven dat ik, als hulpverlener, wel even ga vertellen hoe het moet. Ze zijn vaak teleurgesteld in relaties en het heeft tijd nodig om vertrouwen op te bouwen. Ik ben altijd benieuwd naar het verhaal achter deze persoon. Hoe heeft het kunnen leiden tot de situatie waarin je nu verkeert. Dit is iets waarover ik graag het gesprek aanga met iemand wanneer diegene eraan toe is - van mens tot mens, niet van hulpverlener naar cliënt.’

Hulpverlenershart

‘Ik vind de fases mooi waar je met iemand doorheen gaat. Een eerste kennismaking, het vertrouwen opbouwen of als iemand wat lijkt af te glijden, dat je er samen uitkomt. Dat vind ik heel mooi. Het belangrijkste is dat ik er voor iemand ben en blijf, juist ook als het tegenzit. Ik ben er om te helpen, zodat zij richting kunnen geven aan hun leven.’ ♦